

Detaljhandel med läkemedel 2017

Ett tabellverk baserat på försäljningsuppgifter från svenska öppenvårdsapotek och försäljningsställen för vissa receptfria läkemedel

Citera gärna ur eHälsomyndighetens rapporter men ange alltid källa inklusive dokumentnummer.
Rapporten publiceras på www.ehalsomyndigheten.se

©eHälsomyndigheten

Dokumentnummer: 2018/02049-2

Publicering: Augusti 2018

(Denna version är korrigerad avseende tabell 1.1 och 1.2 samt diagram 3:2)

Förord

Hela 99 procent av alla recept i Sverige är elektroniska. Varje dag sker förskrivning av läkemedel och uttag av receptbelagda läkemedel på apotek. Till det kommer försäljning av receptfria läkemedel på apotek och i detaljhandeln. eHälsomyndigheten ansvarar för hanteringen av recepten och för insamling av svensk läkemedelsstatistik.

De uppgifter om läkemedelsförsäljning som eHälsomyndigheten samlar in sammanställs och publiceras av Socialstyrelsen, statistikansvarig myndighet för området hälso- och sjukvård inom Sveriges officiella statistik där läkemedelsstatistiken ingår. Socialstyrelsens rapport om statistik om läkemedel publiceras årligen i april och du hittar den på Socialstyrelsens webbplats.

Den här korta översikten över svensk läkemedelsförsäljning/detaljhandel med läkemedel är eHälsomyndighetens egen sammanställning över statistiken visamlarin. Den innehåller tabeller med statistik om läkemedel till människor och djur, hur mycket som förskrivits och hur mycket receptfria läkemedel som sålts.

Sammanställningen har utarbetats av Joachim Swedenborg, farmaceutisk utredare vid enheten för statistik och beslutsstöd och Rebekka Holm, produktansvarig vid enheten för statistik och beslutsstöd.

eHälsomyndigheten juni 2018

Peter Alvinsson
Avdelningschef

Jessica Petersson
Enhetschef

Innehåll

Avsnitt 1

Läkemedel till människor, övergripande ekonomiska mått

Försäljningsvärden	Tabell 1:1
Historisk utveckling av försäljningsvärden	Tabell 1:2
Historisk utveckling av försäljningsvärden	Diagram 1:1
Försäljningsvärden per län	Diagram 1:2

Avsnitt 2

Läkemedel till människor, övergripande volymmått

Försäljningsvolym	Tabell 2:1
Historisk utveckling av försäljningsvolym	Tabell 2:2
Historisk utveckling av försäljningsvolym	Diagram 2:1
Försäljningsvolym per län	Diagram 2:2

Avsnitt 3

Förskrivning till människor

Köns- och åldersfördelning	Diagram 3:1
Expeditioner	Tabell 3:1
Bäst säljande preparat	Tabell 3:2
Fördelning mellan anatomiska och terapeutiska huvudgrupper	Diagram 3:2
Försäljningsvärdets komponenter	Tabell 3:3
Försäljningsvärden för vissa läkemedelsgrupper	Tabell 3:4
Försäljningsvolym för vissa läkemedelsgrupper	Tabell 3:5
Förbrukningsartiklar och livsmedel inom läkemedelsförmånen	Tabell 3:6
De största läkemedelsgrupperna	Tabell 3:7

Avsnitt 4

Egenvårdsläkemedel till djur och människa

Fördelning av försäljningsvärdet mellan egenvårdens försäljningskanaler	Tabell 4:1
Fördelning av försäljningsvolymen mellan egenvårdens försäljningskanaler	Tabell 4:2
Bäst säljande preparat – Egenvårdsläkemedel utanför apotek	Tabell 4:3
Bäst säljande preparat – Egenvårdsläkemedel på apotek	Tabell 4:4

Avsnitt 5

Egenvårdsläkemedel till djur och människa

Försäljningsvärden	Tabell 5:1
Försäljningsvolym	Tabell 5:2
Historisk utveckling av försäljningsvärden	Tabell 5:3
Fördelning mellan anatomiska och terapeutiska huvudgrupper	Diagram 5:1
Fördelning av försäljningsvärde per djurtyp	Diagram 5:2
Fördelning av försäljningsvolym per djurtyp	Diagram 5:3

Avsnitt 6

Fakta om statistiken

Kontaktuppgifter till eHälsomyndigheten

AVSNITT 1

Läkemedel till människor, övergripande ekonomiska mått
I avsnittet presenteras statistik för läkemedel avsedda för humant bruk, inklusive växtbaserade läkemedel, licensläkemedel och extemporeläkemedel. Däremot omfattas inte traditionella växtbaserade läkemedel, naturläkemedel eller vissa utvärtes medel. Läkemedel förskrivna på recept av veterinär redovisas inte – även om läkemedlet i sig är godkänt för humant bruk.

Tabell 1:1 – Försäljningsvärden, miljoner kronor exkl moms (läkemedel till människor)

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	TOTALT
Försäljning av läkemedel till människor	3 608	3 383	3 868	3 457	3 818	3 818	3 310	3 631	3 613	3 733	3 738	3 677	43 652
varav på apotek	3 530	3 308	3 789	3 382	3 741	3 743	3 238	3 560	3 528	3 661	3 670	3 596	42 747
varav utanför apotek	78	74	78	75	76	74	72	71	85	72	68	80	906
Egenvårdsförsäljning	406	387	434	414	443	419	396	382	403	400	382	417	4 884
Rekvistionsförsäljning (från apotek)	687	662	745	666	724	777	599	693	679	700	727	714	8 374
Försäljning av förskrivna läkemedel	2 514	2 334	2 689	2 377	2 651	2 621	2 315	2 555	2 530	2 633	2 628	2 545	30 394
varav dosdispenserade läkemedel	99	96	111	102	112	107	107	117	109	116	117	119	1 311
Läkemedelsförmån (läkemedel)	1 775	1 639	1 885	1 679	1 885	1 878	1 682	1 867	1 815	1 876	1 884	1 832	21 697

Tabell 1:2 – Historisk utveckling av försäljningsvärden, miljoner kronor exkl moms (läkemedel till människor)

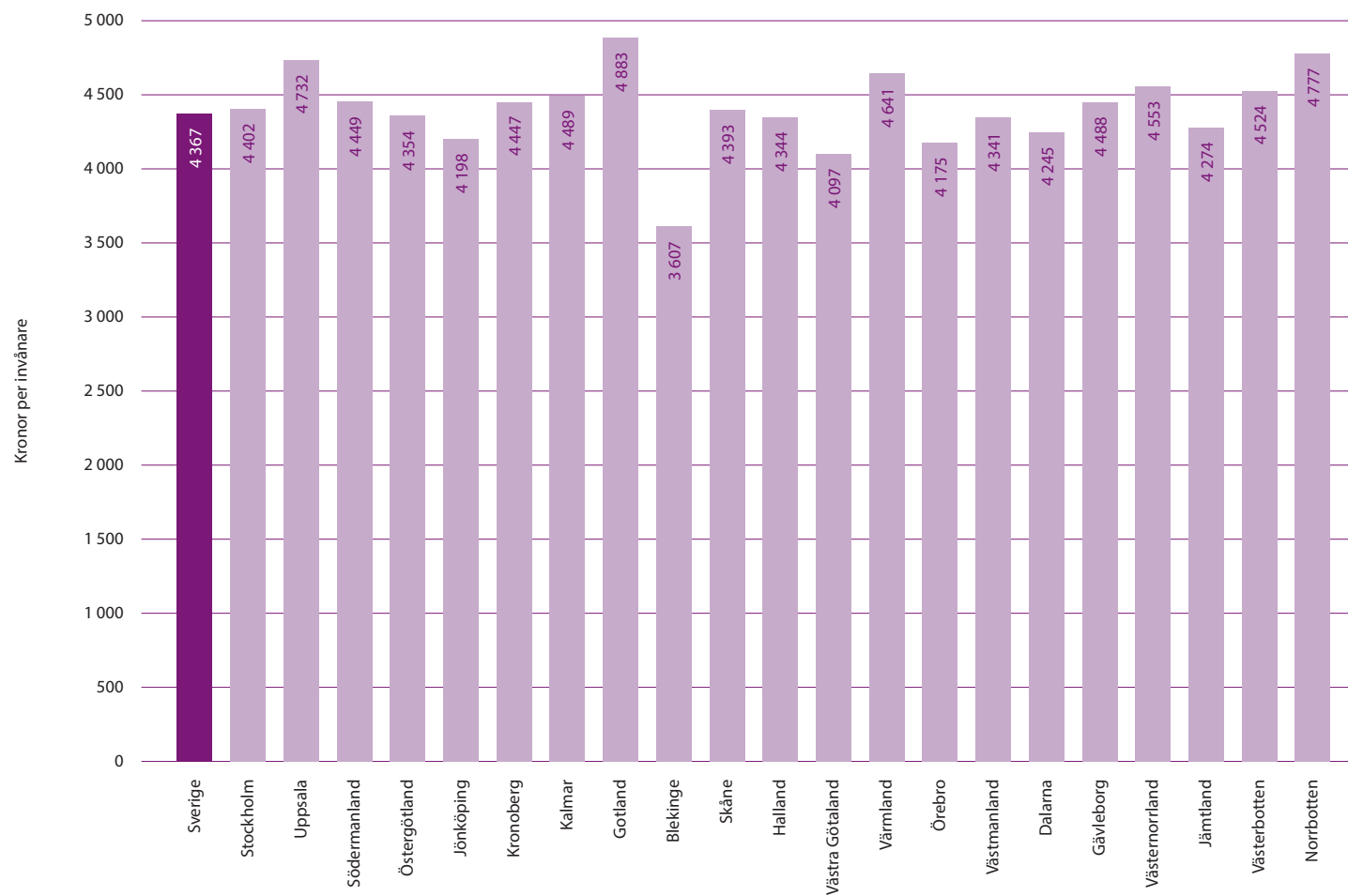
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Försäljning av läkemedel till människor	28 386	29 350	30 863	32 809	34 527	35 512	36 071	36 763	36 184	36 383	37 828	40 616	42 422	43 652
varav på apotek	28 386	29 350	30 863	32 809	34 527	35 469	35 577	36 161	35 467	35 598	37 004	39 739	41 534	42 747
varav utanför apotek						43	495	602	717	785	824	878	888	906
Egenvårdsförsäljning	2 315	2 498	2 718	2 928	3 125	3 390	3 662	3 750	3 920	4 077	4 212	4 453	4 677	4 884
Rekvistionsförsäljning (från apotek)	3 697	4 261	4 937	5 632	6 214	6 686	6 876	7 146	6 993	6 981	7 194	7 843	7 965	8 374
Försäljning av förskrivna läkemedel	22 374	22 591	23 208	24 249	25 188	25 436	25 534	25 867	25 272	25 325	26 422	28 320	29 624	30 394
varav dosdispenserade läkemedel	1 120	1 112	1 139	1 191	1 368	1 254	1 268	1 264	1 100	1 077	1 055	1 121	1 158	1 311
Läkemedelsförmån	18 328	18 476	18 719	18 036	20 246	20 316	20 293	20 491	19 281	18 941	19 059	20 042	21 797	22 944
varav läkemedel	16 930	17 013	17 305	18 026	18 790	18 849	18 767	19 017	17 899	17 561	17 854	18 831	20 528	21 697
Förmånens täckningsgrad av försäljningsvärdet % (förskrivna läkemedel)	75,7	75,3	74,6	74,4	74,6	74,1	73,5	73,5	70,8	69,3	67,6	66,5	69,2	71,4

Diagram 1:1 – Historisk utveckling av försäljningsvärden (läkemedel till människor)

Serierna redovisas fristående från varandra - även i de fall de utgör delmängder av varandra

Diagram 1:2 – Försäljningsvärden per län (läkemedel till människor)

*Se "Fakta om statistiken" avsnitt 6

AVSNITT 2

Läkemedel till människor, övergripande volymmått

I avsnittet presenteras statistik för läkemedel avsedda för humant bruk, inklusive växtbaserade läkemedel, licensläkemedel och extempore läkemedel. Där emot omfattas inte traditionella växtbaserade läkemedel, naturläkemedel eller vissa utvärtesmedel. Läkemedel förskrivna på recept av veterinär redovisas inte – även om läkemedlet i sig är godkänt för humant bruk.

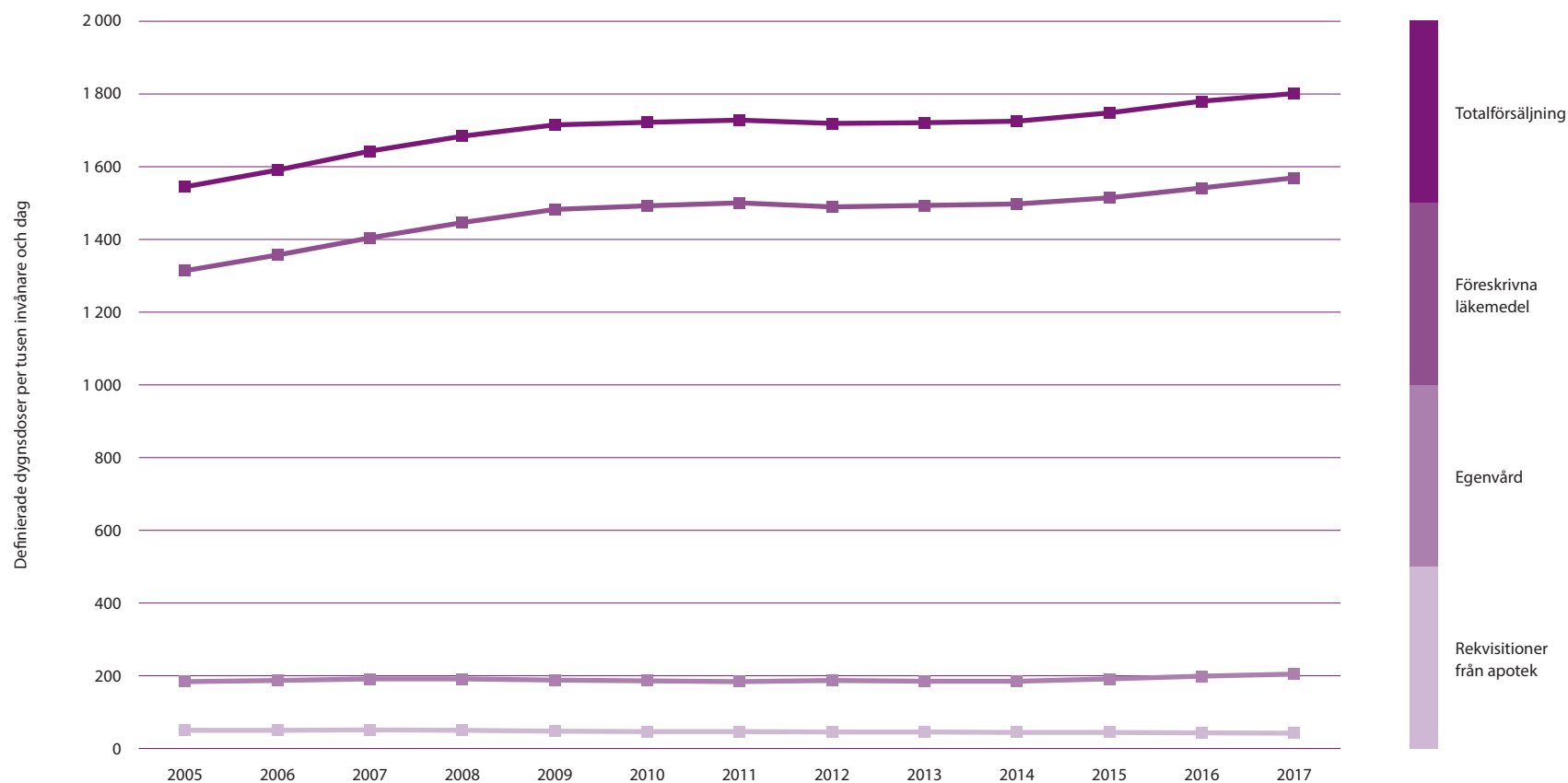
Tabell 2:1 – Försäljningsvolym, definierade dygnsdoser per tusen invånare och dag (läkemedel till människor)

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	TOTALT
Försäljning av läkemedel till människor	1 778	1 817	1 882	1 748	1 869	1 879	1 644	1 778	1 798	1 801	1 860	1 774	1 802
varav på apotek	1 736	1 772	1 840	1 707	1 829	1 839	1 607	1 741	1 755	1 763	1 795	1 706	1 757
varav utanför apotek	41	44	42	41	40	40	37	37	43	38	65	69	45
Egenvårdsförsäljning	194	204	213	208	218	211	189	182	198	195	218	230	205
Rekvissionsförsäljning (från apotek)	40	42	43	39	44	42	33	39	38	39	43	40	40
Försäljning av förskrivna läkemedel	1 543	1 570	1 625	1 501	1 607	1 626	1 422	1 557	1 561	1 567	1 598	1 505	1 557
varav dosdispenserade läkemedel	115	122	127	120	126	124	118	129	123	125	130	127	124

Tabell 2:2 – Historisk utveckling av försäljningsvolym, definierade dygnsdoser per tusen invånare och dag (läkemedel till människor)

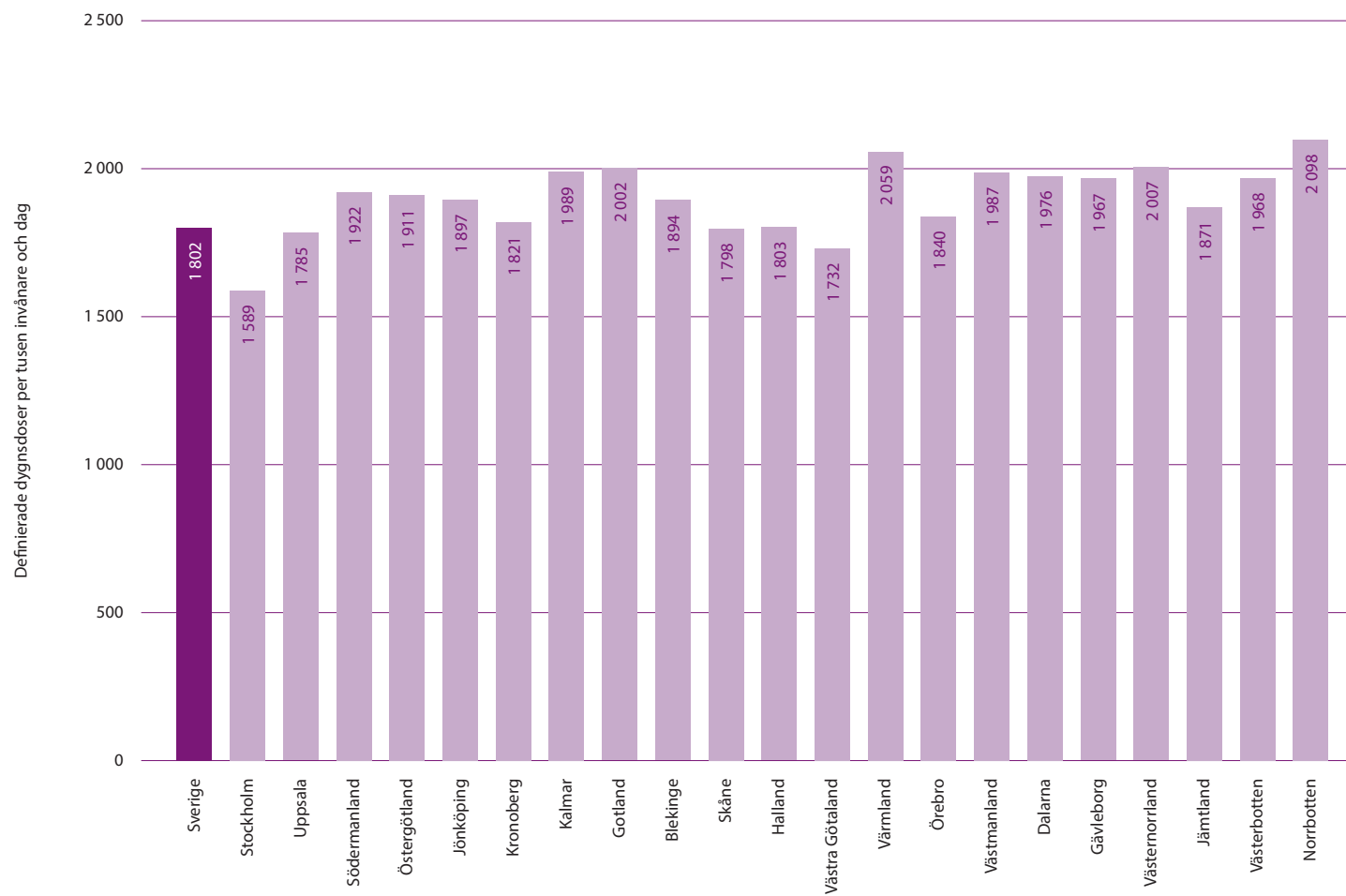
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Försäljning av läkemedel till människor	1 546	1 592	1 644	1 685	1 716	1 723	1 729	1 720	1 722	1 726	1 749	1 781	1 802
varav på apotek	1 546	1 592	1 644	1 685	1 714	1 701	1 702	1 687	1 686	1 689	1 710	1 741	1 758
varav utanför apotek					2	21	27	33	35	36	39	40	45
Egenvårdsförsäljning	183	186	190	190	187	185	183	186	184	184	190	197	205
Rekvissionsförsäljning (från apotek)	48	48	49	48	46	45	45	44	44	43	43	42	40
Försäljning av förskrivna läkemedel	1 315	1 358	1 405	1 447	1 483	1 493	1 501	1 490	1 494	1 498	1 515	1 542	1 557
varav dosdispenserade läkemedel	121	128	134	142	146	147	144	134	124	116	118	120	124
Inom läkemedelsförmånen	1 299	1 337	1 382	1 419	1 451	1 457	1 454	1 429	1 432	1 436	1 464	1 488	1 506
Andel av förskrivna volym inom förmånen	98,8%	98,5%	98,4%	98,1%	97,8%	97,6%	96,9%	95,9%	95,9%	95,9%	96,6%	96,5%	96,7%

Diagram 2:1 – Historisk utveckling av försäljningsvolym (läkemedel till människor)

Serierna redovisas fristående från varandra - även i de fall de utgör delmängder av varandra

Diagram 2:2 – Försäljningsvolym per län (läkemedel till människor)

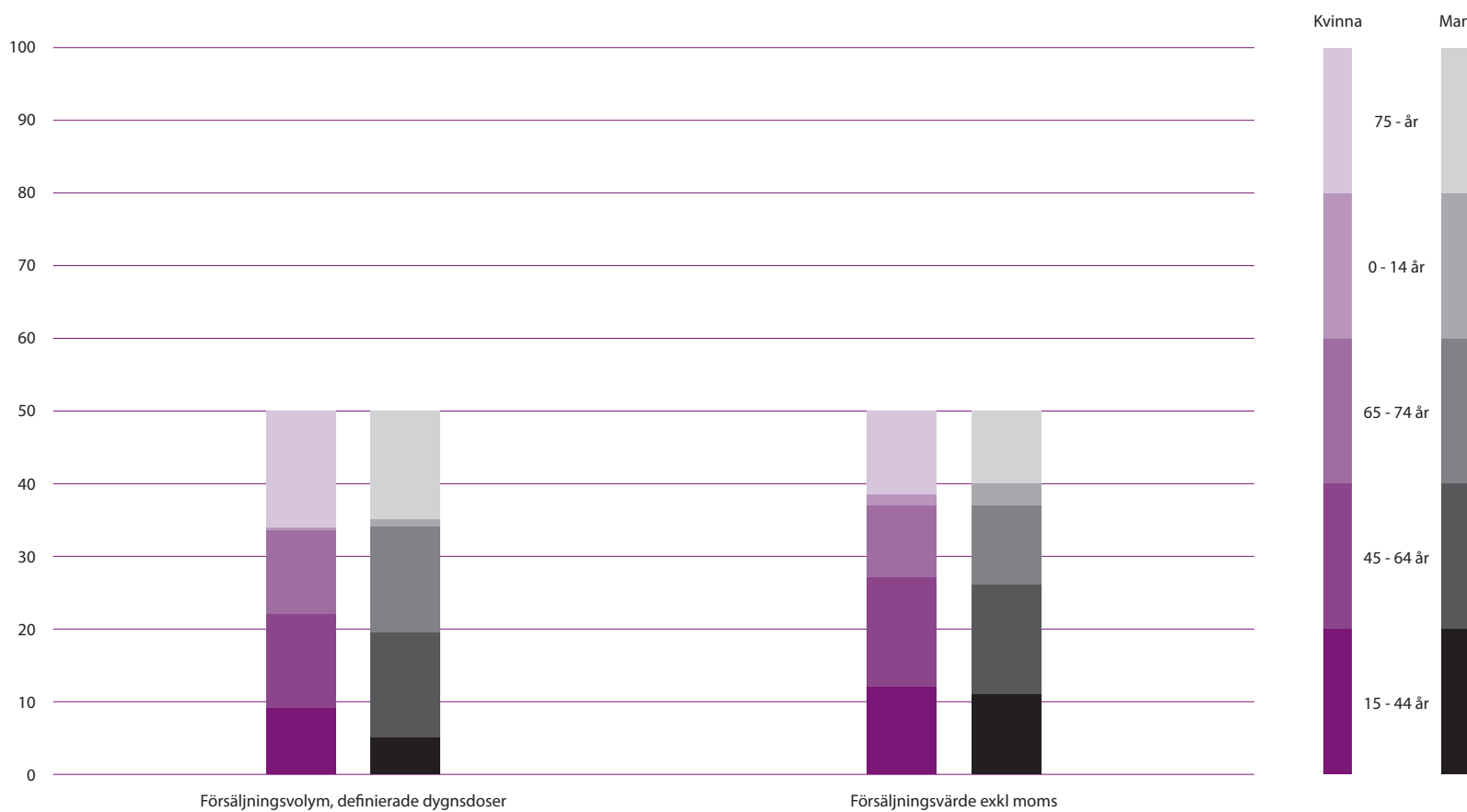
AVSNITT 3

Förskrivning till människor

I avsnittet presenteras statistik för läkemedel avsedda för humant bruk, inklusive växtbaserade läkemedel, licensläkemedel och extempore läkemedel. Där emot omfattas inte traditionella växtbaserade läkemedel, naturläkemedel eller vissa utvärtesmedel. Förskrivning inkluderar traditionella recept, elektroniska recept och dosrecept. För läkemedel redovisas såväl försäljning inom som utom förmånen.

Försäljning av förskrivna förbrukningsartiklar och livsmedel inom läkemedelsförmånen redovisas separat. Läkemedelsförskrivna av veterinär redovisas inte i avsnitt 3 – även om läkemedlet i sig är godkänt för humant bruk.

Diagram 3.1 – Köns- och åldersfördelning i procent (förskrivna läkemedel till människor)

Tabell 3:1 – Expeditioner, tusentals recept (förskrivna läkemedel till människor)

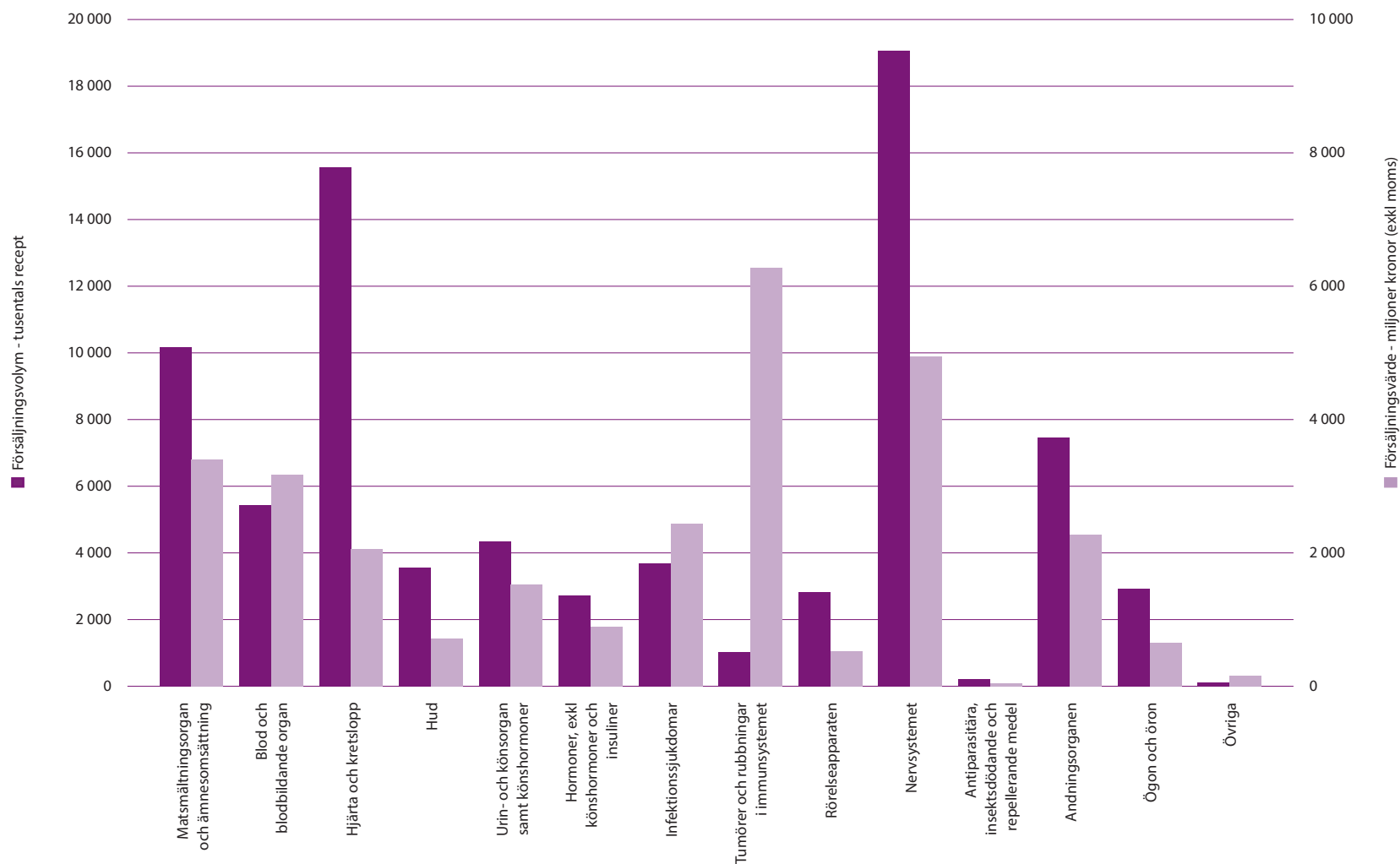
	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	TOTALT
Totalt antal expedierade recept	6 720	6 234	7 117	6 269	6 953	6 741	5 988	6 542	6 505	6 809	6 713	6 539	79 131
varav genomförda byten	3 034	2 808	3 296	2 873	3 189	3 125	2 838	3 025	2 970	3 107	3 088	3 041	36 393
Antal byten nekade av förskrivare	156	143	166	146	162	158	140	155	153	156	154	147	1 835
Totalt antal dosexpeditioner (tusentals)	2 626	2 519	2 903	2 654	2 883	2 737	2 691	2 940	2 717	2 870	2 881	2 898	33 318

*antalet recept för dosexpeditioner är ej jämförbart med totalt antal expedierade recept

Tabell 3:2 – Bäst säljande preparat (förskrivna läkemedel till människor)

Försäljningsvärde		Försäljningsvolym, antal varurader	
Placering	Preparat	Placering	Preparat
1	Humira	1	Alvedon
2	Eliquis	2	Levaxin
3	Benepali	3	Trombyl
4	Epclusa	4	Imovane
5	Enbrel	5	Metoprolol Sandoz
6	Xtandi	6	Behepan
7	Revlimid	7	Oxascand
8	Alvedon	8	Amlodipin Sandoz
9	Xarelto	9	Propavan
10	Simponi	10	Omeprazol Abece

Diagram 3:2 – Fördelning mellan anatomiska och terapeutiska huvudgrupper (läkemedel förskrivna till människor)

Tabell 3:3 – Försäljningsvärdets komponenter, miljoner kronor exklusive moms

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	TOTALT
Totalt försäljningsvärde (förskrivning)	2 513	2 334	2 689	2 377	2 651	2 621	2 316	2 559	2 526	2 633	2 629	2 543	30 393
varav inom förmånssystemet	2 236	2 070	2 389	2 121	2 379	2 355	2 103	2 336	2 277	2 363	2 366	2 295	27 291
varav utanför förmånssystemet	277	264	300	256	273	266	214	223	249	270	263	248	3 102
Läkemedelsförmån (läkemedel)	1 774	1 639	1 886	1 679	1 886	1 878	1 683	1 871	1 811	1 876	1 885	1 831	21 696
täckningsgrad, totalt försäljningsvärde	70,6%	70,2%	70,1%	70,6%	71,1%	71,6%	72,6%	73,1%	71,7%	71,3%	71,7%	72,0%	71,4%
täckningsgrad inom förmånssystemet	79,3%	79,2%	78,9%	79,1%	79,3%	79,7%	80,0%	80,1%	79,5%	79,4%	79,7%	79,8%	79,5%
Egenavgift (inom förmånssystemet)	453	424	493	434	483	467	411	457	457	477	471	455	5 482
Merkostnad	9	8	10	9	9	10	9	9	9	10	10	9	111

Tabell 3:4 – Försäljningsvärden för vissa läkemedelsgrupper, miljoner kronor exklusive moms (förskrivna läkemedel)

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	TOTALT
Licensläkemedel exkl lagerberedningar	19	18	21	21	21	21	21	21	23	24	21	20	251
Lagerberedningar	24	23	26	23	26	25	22	25	26	28	29	29	307
Parallellhandelsprodukter	339	308	365	314	349	350	307	366	357	374	386	369	4 184
Särskilda läkemedel	189	177	205	179	203	202	173	194	194	200	197	192	2 307
Narkotika, klass II	94	91	106	94	106	105	89	101	103	107	106	105	1 207
Narkotika, klass III	12	11	13	12	12	12	11	12	11	12	12	11	142
Narkotika, klass IV	31	30	33	28	32	32	28	31	29	29	28	26	357
Narkotika, klass V	11	10	12	10	11	11	10	11	11	12	11	11	130

Tabell 3:5 – Försäljningsvolymerna för vissa läkemedelsgrupper, tusentals recept

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	TOTALT
Licensläkemedel exkl lagerberedningar	7	6	7	6	7	7	6	7	7	7	7	7	81
Lagerberedningar	45	44	50	42	47	43	40	42	46	48	50	50	549
Parallellhandelsprodukter	335	317	376	322	350	345	299	338	341	345	375	343	4 087
Särskilda läkemedel	676	624	702	620	677	664	588	654	651	678	667	660	7 861
Narkotika, klass II	194	184	212	188	208	202	174	197	204	212	210	208	2 391
Narkotika, klass III	116	107	121	107	115	112	101	111	108	111	108	105	1 322
Narkotika, klass IV	208	190	212	187	203	201	180	198	194	203	198	196	2 371
Narkotika, klass V	146	133	145	128	139	136	123	137	134	140	138	139	1 639

Tabell 3:6 – Försäljning av förbrukningsartiklar och livsmedel inom läkemedelsförmånen, miljoner kronor exklusive moms

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	TOTALT
Totalt försäljningsvärde	107	98	113	97	110	110	96	105	107	110	115	112	1 282
varav livsmedel	17	15	18	15	19	17	14	17	18	19	21	24	216
varav gaskostnader	5	3	4	3	3	4	3	4	5	4	6	3	47
varav förbrukningsartiklar stomihjälpmedel	39	36	42	36	42	43	38	42	41	40	41	40	478
varav diabeteshjälpmedel	37	34	38	34	38	40	34	36	35	39	39	38	442
varav övriga förbrukningsartiklar	10	10	11	9	9	7	6	7	7	8	8	8	99
Läkemedelsförmån - ej läkemedel	104	96	110	95	107	108	93	102	104	107	112	110	1 248
varav livsmedel	17	15	17	14	18	16	14	17	18	19	20	23	208
varav gaskostnader	4	3	4	3	3	4	3	4	5	4	6	3	46
varav förbrukningsartiklar stomihjälpmedel	37	34	40	34	39	41	36	40	38	38	38	38	453
varav diabeteshjälpmedel	37	34	38	34	38	40	34	36	35	39	39	38	442
varav övriga förbrukningsartiklar	10	10	11	9	9	7	6	7	7	8	8	8	99

Tabell 3:7 – De största läkemedelsgrupperna (förskrivna läkemedel till människor)

Placering	Läkemedelsgrupp	Kostnad per DDD*, kronor exkl moms			Kostnad per förpackning, kronor exkl moms		
		Båda könen	Kvinnor	Män	Båda könen	Kvinnor	Män
1	N02 - analgetika	6,4	6,4	6,3	115,1	116,2	113,5
2	N05 - neuroleptika, lugnande medel och sömnmedel	3,9	3,5	4,4	141,6	123,7	170,1
3	C09 - medel som påverkar renin-angiotensinsystemet	0,6	0,7	0,6	79,9	79,2	80,4
4	N06 - psykoanaleptika	4,0	3,2	5,3	267,4	225,3	328,8
5	R03 - medel vid obstruktiva luftvägssjukdomar	8,1	8,1	8,1	380,2	386,8	372,3
6	B01 - antikoagulantia	5,7	6,1	5,5	404,8	423,1	391,8
7	C07 - beta-receptorblockerande medel	2,0	2,1	1,9	86,0	87,4	84,4
8	J01 - antibakteriella medel för systemiskt bruk	12,0	12,0	11,9	143,3	140,2	148,1
9	C10 - medel som påverkar serumlipidnivåerna	1,4	1,5	1,3	176,0	174,4	177,0
10	A10 - diabetesmedel	8,2	8,4	8,1	357,3	357,7	357,7
11	G03 - könshormoner	3,3	3,0	17,8	279,1	259,9	629,6
12	S01 - medel vid ögonsjukdomar	7,1	7,4	6,6	200,5	196,4	207,4
13	A02 - medel vid syrelaterade symtom	1,1	1,1	1,1	88,5	85,9	91,8
14	C08 - kalciumantagonister	0,6	0,7	0,6	77,7	82,3	73,7
15	M01 - antiinflammatoriska och antireumatiska medel	0,8	0,8	0,9	186,3	170,3	212,2
16	B03 - medel vid anemier	0,8	0,7	0,9	186,9	170,1	214,7

De största läkemedelsgrupperna identifieras utifrån antalet expeditionstillfällen (exkl dosexpeditioner) per treställig ATC-kod

*DDD-definerade dygnsdoser

AVSNITT 4

Egenvårdsläkemedel till djur och människor

I avsnittet presenteras statistik för läkemedel för humant eller veterinärt bruk, inklusive växtbaserade läkemedel. Egenvårdsförsäljning avser försäljning direkt till konsument, utan underlag i form av recept eller rekvisition. Av naturliga skäl blir därför enbart receptfria läkemedel aktuella för detta avsnitt. Försäljning från så kallade apoteksombud omfattas däremot inte. De redovisas som rekvisitionsförsäljning i den nationella statistiken.

Tabell 4:1 – Fördelning av försäljningsvärdet mellan egenvårdens försäljningskanaler, kronor exkl moms

	Apotek %		Bensinstation, livsmedelsaffär , närbutik, jourbutik, övriga försäljningsställen %	
Sverige	3 978 687 043	81,5%	905 614 523	18,5%
Stockholm	1 052 723 734	87,2%	154 434 238	12,8%
Uppsala	133 338 119	80,8%	31 685 786	19,2%
Södermanland	103 203 300	78,1%	28 879 750	21,9%
Östergötland	174 298 390	82,2%	37 681 515	17,8%
Jönköping	112 590 308	77,2%	33 203 640	22,8%
Kronoberg	64 164 349	79,7%	16 378 966	20,3%
Kalmar	87 902 944	78,5%	24 077 664	21,5%
Gotland	26 221 046	76,7%	7 964 706	23,3%
Blekinge	55 671 609	80,2%	13 705 520	19,8%
Skåne	501 085 017	82,3%	107 756 056	17,7%
Halland	120 987 448	81,1%	28 284 000	18,9%
Västra Götaland	667 057 359	80,7%	160 020 456	19,3%
Värmland	135 344 315	76,6%	41 279 963	23,4%
Örebro	106 704 656	80,1%	26 467 228	19,9%
Västmanland	99 712 536	80,1%	24 710 274	19,9%
Dalarna	120 781 190	78,2%	33 618 168	21,8%
Gävleborg	103 334 387	76,8%	31 226 833	23,2%
Västernorrland	80 968 301	75,7%	26 005 730	24,3%
Jämtland	48 647 190	76,8%	14 664 619	23,2%
Västerbotten	95 971 267	79,0%	25 484 849	21,0%
Norrbotten	87 979 581	73,7%	31 364 015	26,3%
Landsting saknas	0	0,0%	6 720 547	100,0%

Tabell 4:2 – Fördelning av försäljningsvolymen mellan egenvårdens försäljningskanaler, antal förpackningar

	Apotek %		Bensinstation, livsmedelsaffär , närbutik, jourbutik, övriga försäljningsställen %	
Sverige	64 776 969	73,5%	23 379 535	26,5%
Stockholm	18 466 135	83,1%	3 756 800	16,9%
Uppsala	2 065 399	71,1%	841 388	28,9%
Södermanland	1 598 013	67,7%	761 452	32,3%
Östergötland	2 870 065	74,3%	994 199	25,7%
Jönköping	1 792 982	66,7%	894 882	33,3%
Kronoberg	1 026 487	71,2%	414 672	28,8%
Kalmar	1 382 631	67,6%	663 439	32,4%
Gotland	398 246	65,4%	210 228	34,6%
Blekinge	894 216	69,8%	386 223	30,2%
Skåne	7 915 863	73,9%	2 789 320	26,1%
Halland	1 885 928	71,9%	735 254	28,1%
Västra Götaland	10 473 382	71,9%	4 092 308	28,1%
Värmland	2 132 997	67,1%	1 044 981	32,9%
Örebro	1 693 637	70,5%	707 426	29,5%
Västmanland	1 598 390	70,7%	663 622	29,3%
Dalarna	1 873 244	67,6%	897 243	32,4%
Gävleborg	1 661 880	66,0%	855 240	34,0%
Västernorrland	1 302 026	66,5%	655 501	33,5%
Jämtland	785 070	67,8%	373 592	32,2%
Västerbotten	1 560 606	70,4%	655 849	29,6%
Norrbottn	1 399 771	62,7%	832 988	37,3%
Landsting saknas	0	0,0%	152 928	100,0%

Tabell 4:3 – Bäst säljande preparat – Egenvårdsläkemedel utanför apotek

Försäljningsvärde		Försäljningsvolym, antal förpackningar	
Placering	Preparat	Placering	Preparat
1	Ipren	1	Ipren
2	Treo	2	Treo
3	Alvedon	3	Alvedon
4	Otrivin Menthol (utan Konserveringsmedel)	4	Otrivin Menthol (utan Konserveringsmedel)
5	Otrivin Utan Konserveringsmedel	5	Otrivin Utan Konserveringsmedel
6	Nicorette Fruktmint	6	Nezeril
7	Nezeril	7	Nasin
8	Strepsils Honung & Citron	8	Strepsils Honung & Citron
9	Nicotinell Mint	9	Zonnic Mint
10	Voltaren	10	Novalucol

Tabell 4:4 – Bäst säljande preparat – Egenvårdsläkemedel på apotek

Försäljningsvärde		Försäljningsvolym, antal förpackningar	
Placering	Preparat	Placering	Preparat
1	Alvedon	1	Alvedon
2	Voltaren	2	Ipren
3	Ipren	3	Alvedon Novum
4	Nicotinell Mint	4	Paracetamol Apofri
5	Nasonex	5	Otrivin Utan Konserveringsmedel
6	Treo	6	Voltaren
7	Alvedon Novum	7	Nasoferm
8	Nicorette Fruktmint	8	Paracetamol Orifarm
9	Nicorette Pepparmint	9	Otrivin Menthol (utan Konserveringsmedel)
10	Nicorette	10	Treo

AVSNITT 5

Djurens läkemedelsförsörjning

I avsnittet presenteras statistik för läkemedel förskrivna av veterinär, oavsett om läkemedlen i sig är avsedda för humant eller veterinärt bruk. Även växtbaserade läkemedel, licensläkemedel och ex temporeläkemedel ingår. Däremot omfattas inte traditionella växtbaserade läkemedel, naturläkemedel eller vissa utvärtes medel.

För försäljning mot rekvisition eller inom egenvården omfattar statistiken enbart läkemedel avsedda för veterinärt bruk.

Tabell 5:1 – Försäljningsvärden, miljoner kronor exkl moms (läkemedel till djur)

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	TOTALT
Försäljning av läkemedel till djur	67	63	84	108	116	108	86	84	76	77	72	68	1 009
Egenvårdsförsäljning (djurläkemedel)	6	6	12	24	26	21	18	12	9	8	7	6	156
Rekvistionsförsäljning (djurläkemedel)	19	18	20	19	22	24	18	21	19	21	19	17	237
Förskrivet av veterinär	43	39	53	65	69	63	50	50	48	48	46	44	617
varav djurläkemedel	38	35	48	61	64	58	45	46	43	43	42	40	564
varav humanläkemedel	4	4	4	4	5	5	4	5	5	5	5	4	53

Tabell 5:2 – Försäljningsvolym, tusentals förpackningar (läkemedel till djur)

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	TOTALT
Försäljning av läkemedel till djur	234	218	292	382	409	379	335	309	278	270	249	234	3 588
Egenvårdsförsäljning (djurläkemedel)	51	48	79	149	158	142	132	97	78	65	55	51	1 106
Rekvistionsförsäljning (djurläkemedel)	27	25	29	27	31	33	26	29	27	28	27	24	335
Förskrivet av veterinär	156	144	184	205	220	203	177	183	174	176	166	158	2 146
varav djurläkemedel	123	113	149	174	184	168	143	147	139	141	132	125	1 738
varav humanläkemedel	33	31	35	31	35	36	34	36	35	36	35	33	409

Tabell 5:3 – Historisk utveckling av försäljningsvärden, miljoner kronor exkl moms (läkemedel till djur)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Försäljning av läkemedel till djur	604	652	697	705	734	740	753	752	755	780	859	970	1 009
Egenvårdsförsäljning (djurläkemedel)	111	119	137	127	138	153	158	152	154	160	162	156	156
Rekvistionsförsäljning (djurläkemedel)	172	188	199	198	191	177	175	156	148	148	169	228	237
Förskrivet av veterinär	321	345	361	381	405	410	419	443	453	473	528	586	617
varav djurläkemedel	282	305	321	341	365	369	377	399	408	427	480	533	564
varav humanläkemedel	39	40	40	40	40	41	42	44	45	46	48	52	53

Diagram 5:1 – Fördelning mellan anatomiska och terapeutiska huvudgrupper (förskrivna läkemedel till djur)

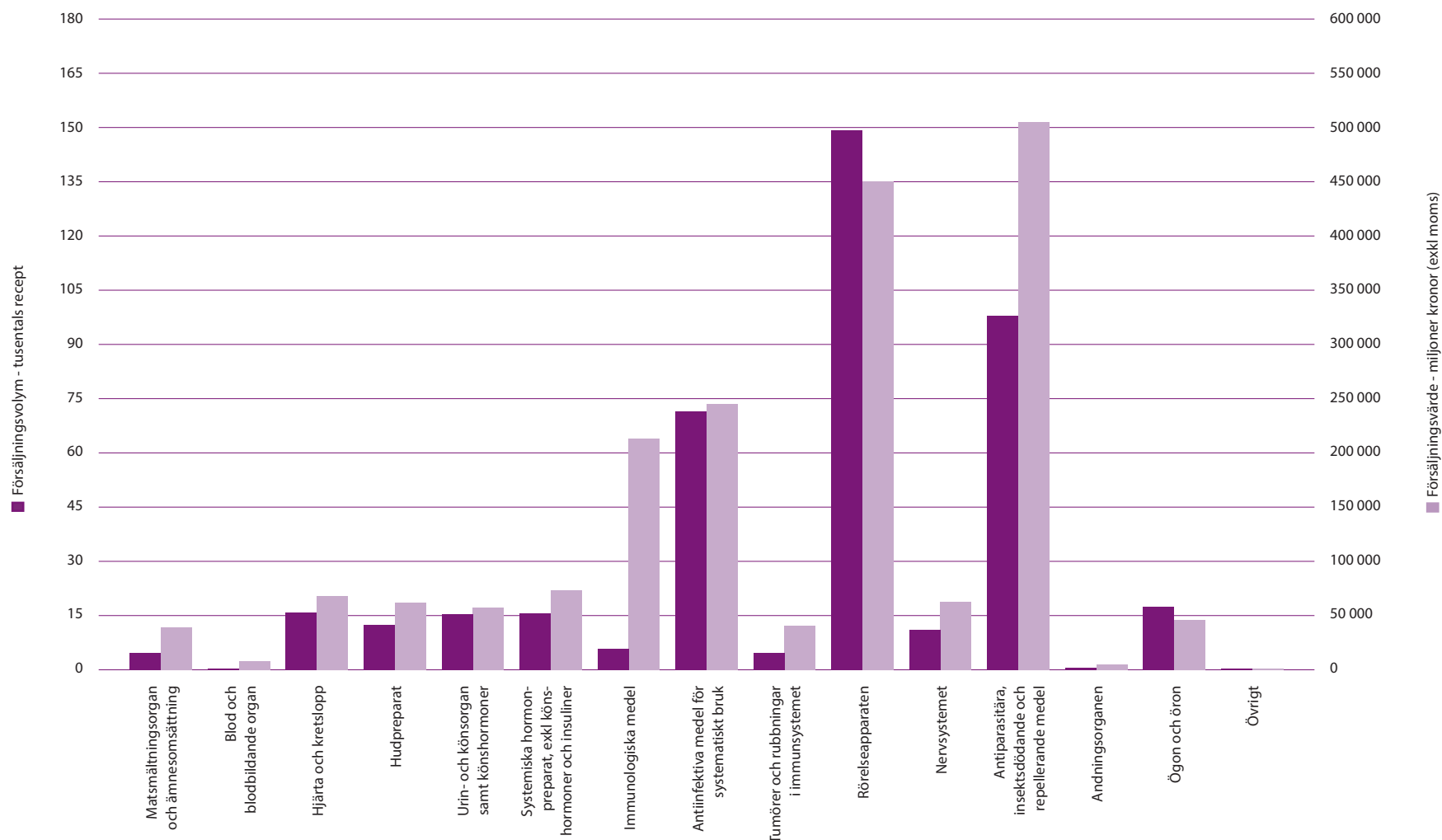
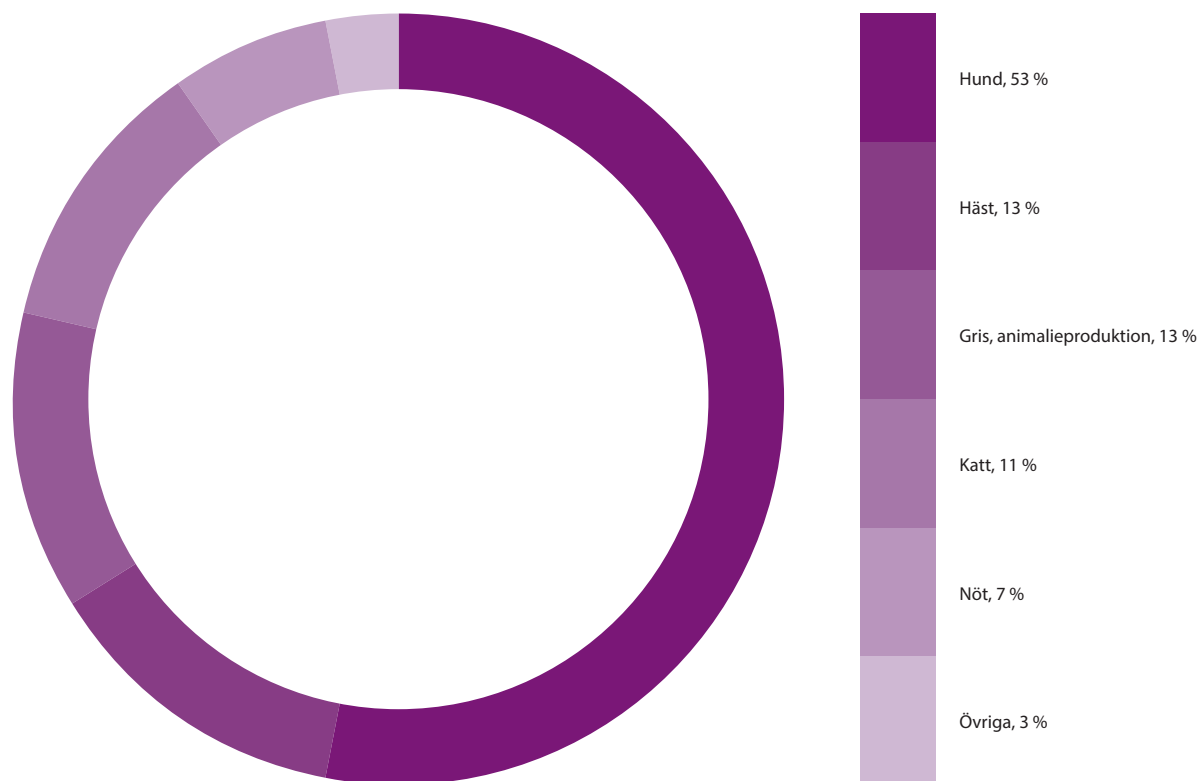
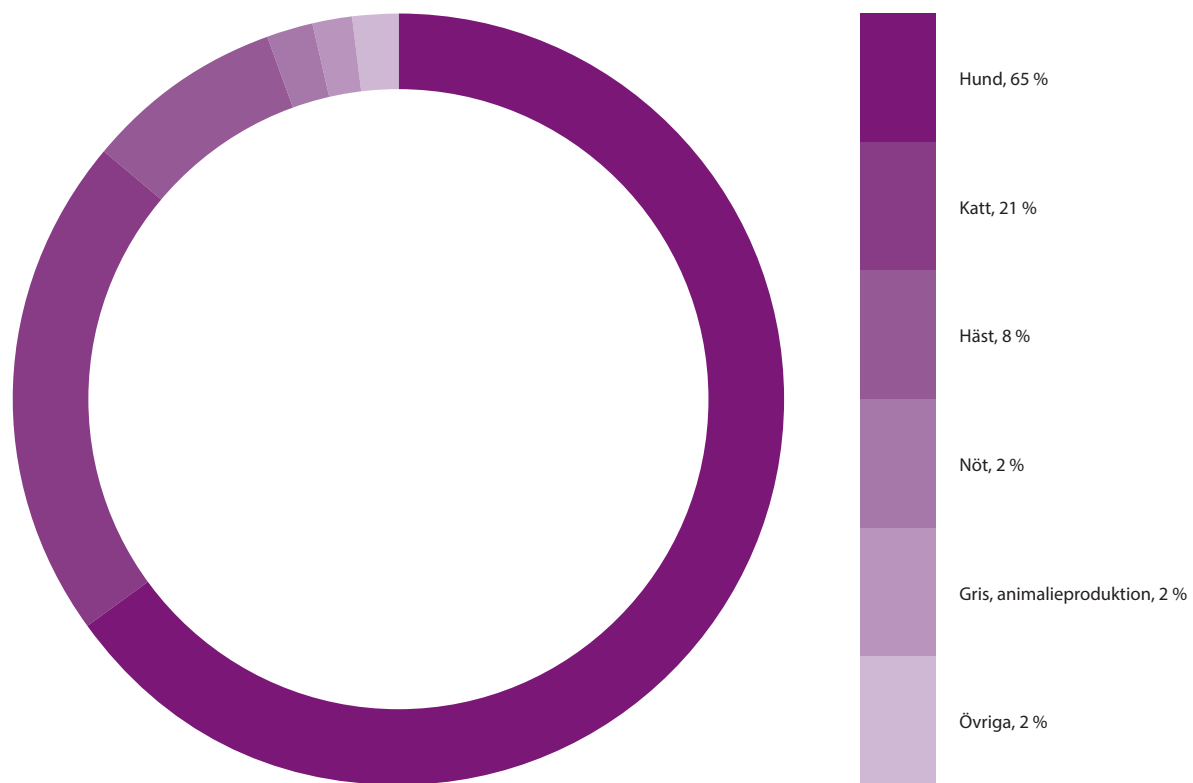

Diagram 5:2 – Fördelning av försäljningsvärde per djurtyp (förskrivna läkemedel till djur)

Diagrammet visar de fem största djurtyperna, samt övriga djurtypers andel.

Diagram 5:3 – Fördelning av försäljningsvolym per djurtyp, antal recept (förskrivna läkemedel till djur)

Diagrammet visar de fem största djurtyperna, samt övriga djurtypers andel.

AVSNITT 6

Fakta om statistiken

1.1 Statistikens innehåll

Statistiken i den här rapporten omfattar uppgifter om försäljning av läkemedel i Sverige år 2017. Den innehåller uppgifter om försäljning av läkemedel som förskrivits på recept, läkemedel mot rekvisition till vårdgivare, och försäljning av receptfria läkemedel på apotek eller i detaljhandeln med tillstånd att sälja receptfria läkemedel. Statistiken omfattar läkemedel registrerade för både humant eller veterinärt bruk, och innehåller uppgifter om försäljning som sker både inom och utom läkemedelsförmånen. Läkemedelsförsörjning till sjukhus och vårdinrättningar som inte expedierats via ett apotek ingår inte. Förutom godkända läkemedel ingår även licensläkemedel, extemporeläkemedel och växtbaserade läkemedel. Traditionella växtbaserade läkemedel och naturläkemedel ingår däremot inte.

Målstorheterna för statistiken är:

- Försäljningsvärde i kronor; det värde i svenska kronor läkemedel sålts för på apotek eller vid annat försäljningsställe
- Försäljningsvolym i antal definierade dygnsdoser (DDD)
- Försäljningsvolym i antal recept

De tre första kapitlen innehåller uppgifter om humanläkemedel som sålts via egenvård, på rekvisition och som förskrivits för humant bruk. Det kan

förekomma uppgifter om försäljning av humanläkemedel som sålts via rekvisition och egenvård som köpts för att användas till djur, därför att detta inte kan särskiljas i statistiken i dagsläget. Veterinärer får förskriva human- och djurläkemedel till djur. Läkare får endast förskriva humanläkemedel för humant bruk, och det är inte tillåtet att förskriva djurläkemedel för humant bruk.

Artiklar som inte är läkemedel, men ändå förskrivits inom ramen för läkemedelsförmånen (sprutor, kanyler, stomihjälpmiddel, vissa livsmedel mm) redovisas i en separat tabell i avsnitt 3. I tabell 1:2 redovisas kostnadsutvecklingen för läkemedelsförmånen inklusive dessa artiklar. För övrigt ingår inte dessa artiklar i statistiken.

I kapitel fyra presenteras egenvårdsförsäljning av receptfria läkemedel på och utanför apotek, oavsett om läkemedlen är avsedda för humant bruk eller veterinärt bruk.

I det femte och sista kapitlet presenteras statistik för försäljning av samtliga läkemedel avsedda för djur, samt övriga läkemedel förskrivna av veterinärer. Avsnittet innehåller dock inte läkemedel för humant bruk som rekviderats av veterinär till djurklinik eller djursjukhus.

1.2 Definitioner och förklaringar

Apoteksbyte

Expedition av annat läkemedel än det som förskrivits. Är under reglerade förutsättningar obligatoriskt vid förskrivning till människa. Innefattar generiskt utbyte och byte till parallell distributör/parallell importör, och byten mellan förpackningsstorlekar.

ATC

Indelning av försäljning av läkemedel efter anatomisk och terapeutisk huvudgrupp förekommer i diagram 3.2. ATC-systemet är fastställt av WHO och syftar till att klassificera läkemedelsprodukter utifrån vilka organsystem de huvudsakligen påverkar (a=anatomical), vilket det huvudsakliga användningsområdet är (t=therapeutical) och vilken kemisk struktur den verksamma substansen har (c=Chemical).

Byte nekat

Om det finns medicinska skäl för detta, kan en förskrivare ange att ett recept inte ska omfattas av de obligatoriska reglerna om generisk substitution på apotek. Apoteken kan neka utbyte av tekniska skäl, t ex att det inte finns lämpliga utbytbara förpackningstyper. Patienter kan alltid neka utbyte - även om eventuell merkostnad i dessa fall inte täcks av läkemedelsförmånen.

Definierad dygnsdos (DDD)

DDD är den av WHO fastställda genomsnittliga dygnsdosen då läkemedlet används av en vuxen vid det huvudsakliga symtomet, sjukdomstillståndet eller liknande för vilket läkemedlet används.

Dosdispenserade läkemedel

Läkemedel som tagits ursin originalförpackning och förpackats per doseringstillfälle för enskild patient. I denna rapport avses enbart dosdispensering som förskrivits och sålts inom öppenvården. Dosdispenserade läkemedel som rekviderats och betalats av sjukvården redovisas tillsammans med övriga rekviderade läkemedel. Dospatienter kan även få hela förpackningar som av tekniska eller praktiska skäl inte kan paketeras individuellt. Hela förpackningar räknas i statistiken i den här rapporten in under förskrivning, men inte under dosdispenserade läkemedel.

Dosexpeditioner

Antalet försäljningstransaktioner för en enskild läkemedelsartikel som distribuerats via dosdispensering.

Egenavgift

Den del av läkemedelskostnaden för förskrivna läkemedel inom läkemedelsförmånen som inte täcks av läkemedelsförmånen.

Egenvård

Försäljning till privatperson där uppgift om patient/kund inte registreras. Kan ske på eller utanför apotek. Omfattar receptfria läkemedel.

Förskrivna läkemedel

Försäljning som baseras på ett recept eller dosrecept. Kan omfatta såväl receptfria- som receptbelagda läkemedel.

Invånarantal

Befolkning per län per den 2016-12-31. Baseras på uppgifter från SCB: register över totalbefolkningen.

Lagerberedning

Läkemedel utan försäljningstillstånd i Sverige, men som ändå säljs i sådana volymer att serietillverkning (ex tempore) medgivits.

Licensläkemedel

Läkemedel som saknar försäljningstillstånd i Sverige - men där Läkemedelsverket utfärdat en dispens (licens) för försäljning i ett enskilt fall.

Läkemedelsförmån

Den ersättning som utgår i enlighet med lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner mm. I läkemedelsförmånen ingår, förutom läkemedel, även vissaläkemedelsrelateradeförbrukningsartiklarsamt vissalivsmedel för särskilda näringsändamål hos barn under 16 år.

Län

Det ländär patientens som hämtat ut det receptbelagda läkemedlet harsin folkbokföringsadress. Då uppgift om detta saknas används fysisk adress för vårdande enhet eller försäljningsställets adress.

Merkostnad

Den del av läkemedelskostnaden för förskrivna läkemedel som uppstår då patienten väljer att inte acceptera ett generiskt utbyte på apotek. Betalas av patienten själv, och är inte förmånsgrundande.

Narkotika

Läkemedel som omfattas av Läkemedelsverkets föreskrifter om förteckningar över narkotika, klass II-V. Klass I narkotika används inte i läkemedel.

Preparat

En gruppering av alla läkemedel med samma registrerade handelsnamn, oavsett förpackningsstorlek, styrka eller importör.

Recept (receptexpeditioner, receptrader)

Antalet försäljningstransaktioner för en enskild vara på apoteken. Kan motsvara flera förpackningar om de säljs vid samma tillfälle. Vid försäljning av förpackningar med olika styrka eller storlek registreras dock flera receptrader, eftersom det rör sig om olika artiklar. För dosdispenserade läkemedel är motsvarande begrepp dosexpeditioner.

Rekvision

Försäljning till vårdinrättning i öppen eller sluten vård, eller annan kund mot rekvision. Försäljningen avser inte försäljning till enskild person.

Särskilt läkemedel

Läkemedel där särskild receptförfalskningsrisk bedömts som trolig (till exempel narkotika, tillväxthormon, anabola steroider).

1.3 Så görs statistiken

Insamlingen av försäljningsuppgifter för läkemedel är en totalundersökning och inhämtas för statistisk bearbetning från eHälsomyndighetens administrativa register för försäljningstransaktioner. Det föreligger uppgiftslämnarskyldighet vid all försäljning av läkemedel. Det innebär att alla apotek, partihandlare och försäljningsställen som säljer receptfria läkemedel, textbensstationer och livsmedelsbutiker, har en lagreglerad skyldighet att lämna uppgifter om sin försäljning till eHälsomyndigheten. Uppgifterna om försäljning av läkemedel skickas in till eHälsomyndigheten via apoteksaktörernas expeditionssystem när läkemedel hämtas ut från förskrivning. Vid en expedition av ett receptbelagt läkemedel eller vid köp av ett receptfritt läkemedel på apotek skickas information om transaktionen till eHälsomyndigheten också via expeditionssystemet. Alla öppenvårdsapotek måste ha system som är godkända av och anslutna till eHälsomyndigheten.

Uppgifter om försäljning av vissa receptfria läkemedel utanför apotek samlas in månadsvis från försäljningsställen som har tillstånd från Läkemedelsverket att sälja receptfria läkemedel. All handel som säljer receptfria läkemedel har en lagstadgad skyldighet att löpande rapportera in försäljningsuppgifter till eHälsomyndigheten. Detaljhandlarna ansöker om tillstånd och avanmäler hos Läkemedelsverket för att få bedriva försäljning av vissa receptfria läkemedel. Rapportering av detaljhandlarnas försäljning görs av ansvarig person vid företaget till eHälsomyndigheten månadsvis eller kvartalsvis. Partivaruhandlare rapporterar in sin läkemedelsförsäljning som skett till detaljhandel. Enligt lagen räknas även utlämningsställen som inte specifikt säljer läkemedel i den här gruppen, det vill säga olika former av vårdaktörer.

1.4 Statistikens kvalitet

Insamlingen av uppgifter om läkemedelsförsäljning är en totalundersökning, vilket innebär att syftet med undersökningen är att samla information om samtliga försäljningstransaktioner av läkemedel som sker i Sverige. Uppgifterna inkommer till eHälsomyndigheten via flera olika källor som håller olika god kvalitet. eHälsomyndigheten bedömer att de uppgifter som rör förskrivna läkemedel till människor håller god kvalitet. Det råder en lagreglerad uppgiftslämnarskyldighet att rapportera in dessa uppgifter, och inrapporteringen är till största delen automatiserad och sker direkt in till eHälsomyndigheten via apotekens administrativa system. Även om inrapporteringsgraden är hög kan det förekomma felrapporteringar vad gäller enskilda variabler, vilket inte är vidare undersökt.

För uppgifter om läkemedel som rekvireras inom slutenvården är tillförlitligheten inte lika god som för den rörande förskrivna läkemedel. Läkemedel som säljs till slutenvården via apotek måste rapporteras in till eHälsomyndigheten, men i de fall där landstinget tagit över läkemedelsförsörjningen i egen regi föreligger inrapporteringsskyldighet. Vissa landsting har tagit över läkemedelsförsörjningen i egen regi från att det tidigare skötts av apoteksaktör, och vid denna förflyttning har ingen inrapportering till eHälsomyndigheten gjorts. För landstinget Blekinge finns inte någon inrapporterad slutenvårdsdata för 2017, och landstinget Dalarna har inte rapporterat in någon slutenvårdsdata från och med september 2017. Tappet i inrapportering får påverka på statistiken om totalförsäljning och slutenvård.

I insamlingen för uppgifter om receptfria läkemedel som säljs på och utanför apotek bedöms bortfallet varubetydande, varför resultaten i dessa tabeller kan tolkas med viss försiktighet. Alla aktörer som säljer receptfria läkemedel inkommer inte med uppgifter och bland de uppgifter som kommer in beräknas det förekomma partiellt bortfall.

1.5 Jämförbarhet

eHälsomyndigheten lagrar uppgifter om försäljningsvolym i antal förpackningar och antal försäljningstransaktioner. Antalet sålda definierade dygnsdoser (DDD) beräknas dock vid tillfället för statistikproduktion utifrån de DDD-värden, och den varuklassificering som gäller vid den tidpunkten. I en tabell kommer därmed eventuella förändringar i ATC-koder eller DDD-värden inte att synas som en förändring, men tabeller som producerats vid olika tillfällen kan skilja sig åt avseende detta volymmått.

Före 2010 rapporterades alltid försäljningsvärden i slutenvården baserat på ett nationellt listpris. I senare upphandlingar av läkemedelsförsörjning har landstingen successivt gått över till att rapportera de faktiskt gällande avtalspriserna – vilket gör uppgifterna svåra att jämföra över tid. Detta påverkar jämförbarheten i tabeller med historisk data.

Kontaktuppgifter

Om du har frågor eller synpunkter på rapporten är du välkommen att kontakta oss via e-post: registrator@ehalsomyndigheten.se